

Täysistunto

Maanantai 11.12.2017 klo 14.00—23.18

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi toisen kotimaisen kielen kokeilusta perusopetuksessa

Hallituksen esitys HE 114/2017 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 18/2017 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

21.45 **Stefan Wallin r:** Arvoisa puhemies, talman! Regeringens förslag om språkförsöken är obefogat både utbildningspolitiskt och med tanke på hur man på bästa sätt kan utveckla tvåspråkigheten. Regeringens linje tycks mest vara att avveckla, inte utveckla. Styrkan i den finländska skolan har varit ambitionen att skapa lika möjligheter för alla barn och unga oavsett bakgrund.

Pisa-undersökningen för 2015 blottar oroväckande trender som tycks förstärkas. Skillnaderna mellan skolor är ännu rätt små i Finland, men däremot växer skillnaderna mellan regioner. Föräldrarnas utbildning och socioekonomiska bakgrund inverkar också allt mer på barnets skolframgångar. Därför borde man satsa mer på jämlikheten i undervisningen, inte mindre, vilket regeringen nu gör med sitt språkexperiment.

Grundlagsutskottet har i sitt eget uttalande påpekat att det med valfriheten finns risker för snedvridning relaterad till sociala orsaker, kön och region. Också i kulturutskottet fäste man bland flera sakkunniga uppmärksamhet vid precis samma sak.

Man kan ju förstås tycka att 2 200 elever i det här experimentet inte är mycket. Men för dem som berörs, dessa 2 200, kan det innebära konsekvenser för resten av livet.

Arvoisa puhemies! Kielikokeilu vaikuttaa siihen osallistuvien nuorten koko loppuelämään. Esimerkiksi Suomen Vanhempainliitto on asiantuntijakuulemisessa todennut, että kokeilulla olisi merkittäviä vaikutuksia siihen osallistuvien oppilaiden opintopolkuun, jatko-opintoihin ja työelämään.

Ruotsin kielen opinnot sisältyvät toisen asteen koulutukseen ja korkeakouluopintoihin. Kielikokeiluun osallistuvien nuorten edellytykset suorittaa jatko-opintoja vaikeutuvat siten merkittävästi. Huomionarvoista on myös se, että kokeiluun osallistuvat nuoret eivät myöskään voi samalla tavalla hyödyntää mahdollisuutta opiskella muissa Pohjoismaissa. Selvää on myös se, että ilman riittävää ruotsin kielen taitoa nuorilla on heikommat mahdollisuudet työmarkkinoilla, etenkin julkisella sektorilla ja muilla aloilla, joilla edellyte-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

tään ruotsin kielen taitoa. EK:n vuonna 2014 tekemän selvityksen mukaan ruotsin kieli on suomen ja englannin jälkeen selvästi käytetyin kieli työpaikoilla. Kieltenopetusta tulisi päinvastoin aikaistaa ja monipuolistaa esimerkiksi kielikylpy- ja kielisuihkutoiminnan avulla. Tässä kokeilussa hallitus tekee päinvastoin.

Toisin kuin eräät tahot väittävät, vapaaehtoisuus ei yleensä edistä kielten oppimista. Tämän osoittaa esimerkiksi toisen kotimaisen kielen muuttaminen vapaaehtoiseksi ylioppilaskirjoituksissa, mikä tapahtui toistakymmentä vuotta sitten. Sen sijaan valiokuntakuulemisessa asiantuntijat ovat nostaneet esiin motivaation merkityksen kieltenopiskelussa. Paavo Lipposen johtama Svenska nu -verkosto on asiantuntijakuulemisen aikana painottanut, että ruotsin kielen opetuksen sisältöä tulisi kehittää ja että kieltenopiskelu voi olla myös hauskaa.

Sivistysvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa moni asiantuntijataho, esimerkiksi OAJ, on katsonut, ettei hallituksen esitys lisää kieltenopiskelua vaan voi jopa vähentää sitä. Myös Suomen Vanhempainliitto on epävarma tämän asian suhteen.

Perustuslakivaliokunta on omassa lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, ettei ehdotettu lainsäädäntö ole sopusoinnussa niiden valiokunnan aikaisempien kannanottojen kanssa, jotka koskevat valtioneuvoston kielilainsäädännön soveltamista koskevia kertomuksia. Valiokunta on pitänyt tärkeänä selvittää kansalliskielten opetuksen riittävyyttä kielellisten oikeuksien toteutumisen kannalta. Perustuslakivaliokunnan mukaan kielikertomus osoittaa, että tarvitaan pitkän tähtäimen toimenpiteitä turvaamaan sitä, että viranomaiset kykenevät myös käytännössä tarjoamaan palveluja ruotsin kielellä. Eräs tällainen toimenpide voisi olla ruotsin kielen opetuksen resurssien lisääminen kaikilla koulutusasteilla.

Hallituksen esitys on ongelmallinen myös kokeilun seurannan kannalta. Esimerkiksi Suomen kieltenopettajien liitto on asiantuntijakuulemisessa todennut, ettei kokeilu anna riittäviä tuloksia valinnaisuuden vaikutuksista kielivalintoihin. Tässä yhteydessä ei voi myöskään sivuuttaa sitä, että maamme kaksikielisyys on kielellinen ja kulttuurinen rikkaus. Kaksikielisyys on tärkeä osa Suomen historiaa ja identiteettiä. Sitä tulisi hyödyntää ja edistää enemmän, ei rajoittaa, niin kuin hallitus nyt tekee.

Suomen ensimmäinen kansalliskielistrategia julkaistiin vuonna 2012. Strategialla pyritään turvaamaan se, että Suomessa jatkossakin olisi kaksi elinvoimaista kansalliskieltä. Hyvä kielitaito on kaiken kielenkäytön ja elinvoimaisen kaksikielisyyden avain, ja tästä syystä riittävä kielten oppiminen on turvattava kaikilla oppimisasteilla. Myös kielikylpy-opetuksen tarjontaa pyritään laajentamaan. Kansalliskielistrategiassa todetaan myös, että erityisesti silloin, kun kysymys on lapsista, on noudatettava erityistä huolellisuutta, sillä esimerkiksi pilottihankkeet ja muut kokeilut eivät saa vaarantaa lasten mahdollisuuksia oppia äidinkieltään tai toista kansalliskieltä. Oikeusministeriö toteaa asiantuntijalausunnossaan, että ehdotus toisen kotimaisen kielen kokeilusta perusopetuksessa ei näytä edistävän kansalliskielistrategian tavoitteita. Koulutuspoliittisesti on hyvin arveluttavaa esittää, että voitaisiin valita pois aine, jota tarvitaan myöhemmissä opinnoissa ja monessa tapauksessa myös työelämässä. Hallituksen esitys on erittäin arveluttava myös sen johdosta, että se entisestään lisää koulutuksen epätasa-arvoa.

Arvoisa puhemies! Molempi parempi. Edellä olevan perusteella ehdotan, että lakiehdotus hylätään ja että eduskunta hyväksyy seuraavan lausuman: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin toisen kotimaisen kielen opetuksen aloittamisen aikaistamiseksi ja toisen kotimaisen kielen opetuksen monipuolistamiseksi sekä Suomen kaksikielisyyden kulttuurihistoriallisen merkityksen vahvistamiseksi opetuksessa."

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

21.53 **Li Andersson vas:** Värderade talman! Regeringens förslag till lag om språkförsök är ett dåligt motiverat lagförslag som behandlar unga finländare på ett ojämlikt sätt och som dessutom kommer att ha långtgående och mycket sannolikt negativa konsekvenser för de unga finländare som deltar i det här försöket.

Lagförslaget har motiverats med att man vill göra språkundervisningen mer mångsidig. Men flera expertutlåtanden och instanser, som bland annat OAJ, också det finska förbundet för språklärare, har tvärtom varnat för att det här försöket antagligen kommer att ha en motsatt effekt, det vill säga mängden främmande språk som studeras i finskspråkiga skolor kommer att minska i och med att A2- och B1-språken i princip i fortsättningen kommer att bli alternativ till varandra. I praktiken innebär det alltså att de finländare som för tillfället studerar tre främmande språk: engelska, svenska och något tredje, i fortsättningen enbart kommer att studera två: engelska och det andra främmande språket.

Ifall regeringens målsättning skulle vara att öka språkutbudet och göra språkstudierna mer mångsidiga borde man i stället satsa på att öka utbudet av frivilliga främmande språk och också satsa på mer resurser så att kommunerna har möjlighet att erbjuda dem. Enligt OAJ är situationen för tillfället den att man i cirka varannan kommun inte kan välja att studera ett A2-språk på grund av bristande resurser och bristande utbud.

Lagförslaget om språkförsök har också motiverats med att man vill öka motivationen för språkstudier. Men det finns inte belegg som skulle tyda på att det finns ett samband mellan huruvida ett ämne är obligatoriskt och hur mycket motivation studeranden känner för att studera just det språket. Ett tydligt exempel på det är det beslut man gjorde gällande svenskan i studentskrivningarna, som alltså inte har lett till att man studerar mer svenska än tidigare. Ett annat gott exempel är engelska, som för tillfället är obligatorisk i finländska grundskolor, och som många studeranden är väldigt välmotiverade att studera enligt de utredningar man har gjort i Finland.

Problemet med det här förslaget är alltså också att det försätter unga finländare i en problematisk situation då man i praktiken har möjlighet att välja bort vissa alternativ vad gäller fortsättningsstudier och vissa alternativ vad gäller framtida sysselsättningsmöjligheter. Jag tycker också att de förslag som man nu har gjort om hur man kan kompensera för bristande kunskaper i svenska inte är sådana som tillräckligt tar i beaktande de negativa konsekvenserna som det här högst antagligen kommer att ha för de här studerandena.

Utöver det här finns det också en ironi i att de svenskspråkiga finländarna inte kommer att kunna delta i det här språkförsöket, det är alltså enbart riktat till finskspråkiga finländare som kan välja bort undervisning i det ena inhemska språket.

Arvoisa puhemies! Tämän lakiesityksen ongelma on se, että se on heikosti perusteltu ja että se kohtelee nuoria suomalaisia epätasa-arvoisella tavalla ja että sillä hyvin todennäköisesti tulee olemaan kielteisiä vaikutuksia niiden nuorten suomalaisten tulevaisuuteen, jotka tähän kokeiluun osallistuvat.

Asiantuntijalausunnoissa on painotettu, että huoli kielipääoman köyhtymisestä on jaettu ja myöskin huoli vapaaehtoisten kielten määrän vähentymisestä Suomessa. Mutta asian-
tuntijatahot kuten OAJ ja myöskin kieltenopettajien liitto painottavat, että tämä esitys todennäköisesti vähentää kieltenopiskelua nykyisestä, ei lisää sitä. Syy on siis se, että A2- ja B1-kielien käytännössä jatkossa tulevat olemaan toisilleen vaihtoehtoisia eli niiden suomalaisten nuorten osalta, jotka haluavat opiskella vieraita kieliä, nähdään, että tämä todennäköisesti johtaa kehitykseen, jossa kolmen vieraan kielen sijasta sitten opiskellaan vain kah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

ta. Mikäli tavoitteena olisi monipuolistaa kieltenopiskelua ja mahdollistaa monipuolisempia kielivalintoja, niin silloin hallituksen pitäisi pikemminkin kiinnittää huomiota A2-kielen resursointiin ja siihen, kuinka hyvin sitä on tarjolla. OAJ:n mukaan noin joka toisessa kunnassa ei ole tällä hetkellä mahdollista opiskella A2-kieltä lainkaan.

Asiantuntijalausunnoissa on myöskin painotettu sitä, että kieltenopiskelun ja kielivalikoiman pitää olla jatkumo eli se pitää myöskin suunnitella useita eri koulutusasteita ylittävästi niin, ettei muodostu tällaisia umpiperiä.

Tämän esityksen ongelmahan on myöskin siinä, että kokeiluun osallistuvat nuoret käytännössä pahimmassa tapauksessa valitsevat pois tietyt jatkokouluttautumismahdollisuudet tai jopa tietyt työllistymismahdollisuudet. Mielestäni nämä esitykset, jotka sisältyvät tähän lakiin siitä, miten tämä puuttuva osaaminen sitten voidaan kompensoida lisäkurseilla myöhemmässä vaiheessa, eivät riittävästi huomioi niitä ongelmia, jotka tähän liittyvät.

Esitystä on myöskin perusteltu motivaation lisäämisellä. Mutta asiantuntijalausunnosakin on hyvin vakuuttavasti tuotu esille sitä, että motivaatio tiettyä ainetta kohtaan on paljon monisyisempi ilmiö, johon vaikuttavat muut tekijät kuin se, onko se tietty kieli pakollinen vai ei. Hyvinä esimerkkeinä tästä ovat päätös luopua ruotsin kielen pakollisesta osuudesta ylioppilaskirjoituksissa, joka siis ei lisännyt motivaatiota ruotsin kielen opiskeluun, ja toisena esimerkkinä englannin kieli, joka siis on pakollinen suomalaisille opiskelijoille mutta jota kohtaan sitten opiskelijat tutkimusten mukaan tuntevat hyvinkin paljon motivaatiota. Tältä osin perustelut esityksen taustalla ontuvat.

Sitten lopuksi tähän esitykseen liittyy aika syvä ironia sen suhteen, että ruotsinkieliset suomalaiset eivät voi tähän kielikokeiluun osallistua vaan tämä on kielikokeilu, joka on suunnattu ainoastaan suomen kieltä puhuville suomalaisille, jotka sitten voivat valita pois ainoastaan sen toisen kotimaisen kielen.

22.00 Eva Biaudet r: Värderade talman! Efter två väldigt goda tal, riksdagsledamot Wallin och riksdagsledamot Andersson, vill jag ändå fortsätta och kanske bygga på. Jag förenar mig faktiskt med allt som ni sade. Det är ju en märklig situation att regeringen just nu i den här världen, i det här Norden, i det här Europa alltså väljer att göra en strategi för att utveckla vår grundskola, vår grundutbildning på det viset att eleverna lär sig mindre än vad man gjorde förut, att man har mindre färdigheter att klara sig i världen och klara sig till och med inom vårt eget land.

Det säger sig nästan av sig självt, men tydligen är det inte självklart, att i Finland som är ett litet land borde vi fortsättningsvis aktivt satsa mycket mera på att lära oss många språk, så många som möjligt, och inte fundera på att vi vill minska inläringen av språk och språkkunskaperna. Vi borde hellre satsa på att fundera på vilket sätt vi skulle kunna bli bättre, hur det skulle kunna vara lättare, hur vi kunde göra det tidigare och få ett naturligt förhållande till olika språk. Ordspråket om att man i Finland tiger på två språk blir ju faktiskt inte ens sant, utan vi kommer i framtiden att tala bara på ett språk. Vi måste alltså göra någonting för att finländarna också när de deltar i olika möten, i internationellt samarbete, när man jobbar internationellt, också ska lära sig att våga tala många språk, och svenskan är ett av de allra viktigaste språken i arbetslivet både i Norden och också annars.

När man tänker på Norden är det ganska naturligt att vi i många andra sammanhang i dag i politiken diskuterar hur viktigt det är både ur säkerhetspolitisk synvinkel, men också ur andra politiska synvinklar när vi tittar på EU:s framtid, att Finland ska vara en aktiv del av

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

Norden och att vi i Norden har mycket att ge till exempel i olika internationella sammanhang. Men för att vi inte bara ska vara ett släp på det övriga Norden så måste vi också kunna delta i den nordiska debatten och den nordiska diskussionen.

Regeringens förslag om språkförsök är som här sagt också märkligt ur den synvinkeln att det är väldigt icke-finländskt på det viset att man helt enkelt satsar på att försätta barn i olika situationer, speciellt när det visar sig att det riktar sig — såsom också grundlagsutskottet säger att det finns risker att det riktar sig — snävt till vissa grupper, kanske pojkar, kanske barn som har svagare utgångsläge, kanske barn som inte har familjer som planerar, ska vi säga, ambitiöst när det gäller utbildning och arbete i framtiden. Man anser alltså att det att utveckla skolan är att man ska få välja bort ämnen i stället för att välja till.

Grundlagsutskottet talar väldigt intressant, tycker jag, när man diskuterar att det ska vara en accepterad grund att man kan göra sådana här begränsade försök för att utveckla grundutbildningen.

Perustuslakivaliokunta puhuu siitä, että tarkoitus kehittää perusopetusta on hyväksyttävä peruste sinänsä, mutta mielestäni on kyllä hyvin kyseenalaista, onko kysymys perusopetuksen kehittämisestä. Mielestäni me tunnemme jo vanhastaan, että politiikassa monesti puhutaan kehittämisestä, kun puhutaan leikkauksista tai muusta, ja kyllä tämä on hyvin tällainen mielenkiintoinen kuvaelma uudistuksesta, jolla itse asiassa on aivan toiset tarkoitusperät kuin kehittää opetusta. Minä en voi nähdä, että tarkoitus on bona fide auttaa meidän opiskelijoita tai nuoria pärjäämään paremmin elämässä, ja en voi olla ajattelematta, että tässä on takana aivan muut tarkoitusperät kuin kehittää perusopetusta. Itse en voi olla ajattelematta, että tämä kohdistuu maamme kaksikielisyyteen ja että halutaan kaikin tavoin osoittaa, että Suomen ruotsinkieliset tai ruotsinkielinen osa Suomea tai kaksikielisyys ei ole hyväksyttävää tai toivottavaa tai kehitettävää. Tällaisen kokeen, vaikka se onkin rajattu, vaikutukset yhteiskunnalle ovat hyvin vaikeasti mitattavissa. Ainakin se antaa signaalit siitä, että ei ole tärkeää, että nuoret opettelevat molempia kotimaisia kieliä samalla tavoin, ja voi kysyä myöskin, minkä signaalin se antaa meidän ihmissuhteille, meidän suhteille kieliryhmien välillä. Sekin on mielestäni hyvin huolestuttava signaali tältä hallitukselta.

En mitenkään voi hyväksyä sitä, että Suomelle olisi etu heikentää Suomen kaksikielisyyttä. Kaksikielisyys ei ole vain työväline, vaan se on myös historiallinen tosiasia, ja se on tosiasia, kun todellisuudessa ajatellaan, että sekä suomenkieliset että ruotsinkieliset ovat yhdenvertaisella tavalla Suomessa yhdenvertaisia kansalaisia, ja mielestäni olisi tärkeää, että meillä olisi sellaisia päättäjiä, jotka todellisuudessa haluaisivat kannustaa siihen, että myöskin se pienempi kieli voisi olla elävä kieli tulevaisuudessa ja ettei se ole pelkästään työväline vaan myös osa suomalaista kulttuuria.

Näistä syistä ja myöskin edellisten puhujien mainitsemista syistä haluan kannattaa edustaja Wallinin hylkyehdotusta ja hänen esittämänsä ehdotusta lausumaksi.

22.06 Maarit Feldt-Ranta sd: Arvoisa puhemies, herr talman! Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen avlägsnade sig genast då behandlingen av det här ärendet inleddes här för en stund sedan. Beklagligt, men samtidigt kan man kanske förstå det, för det här handlar ju inte om bildning utan det här handlar om en profileringsfråga för sannfinländarna och de blåa. Det är det som det här handlar om, inte alltså en undervisningsfråga.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

Arvoisa puhemies! Tämän kokeilun perusteluna on käytetty kielten opiskelun lisäämistä, aikaistamista ja monipuolistamista. Ne ovat kaikki erittäin kannatettavia asioita, mutta tässä kokeilussa ei ole siis siitä kyse, vaan tässä on kyse yhden entisen ja yhden nykyisen hallituspuolueen profiilikysymyksestä.

Sekä perustuslakivaliokunnan kokouksissa käsittelyssä että sivistysvaliokunnan käsittelyssä nousi esille todella monia kysymyksiä, minkä takia tätä uudistusta ei pitäisi tehdä. Nostan neljä tärkeintä: se eriarvoistaa koululaisia, se hankaloittaa opinpolkuja, se sulkee ovia tulevaisuudessa, ja se synnyttää sellaisia umpiperiä, joista olemme pyrkineet vuosikymmenten ajan eroon.

Arvoisa puhemies! On monia syitä, miksi monet täällä mainitut organisaatiot kannattavat toisen kotimaisen kielen opiskelua. Esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliitto on omis- ja jäsenkyselyissään saanut jäsenyhtymänsä laajasti palautetta ja tullut siihen johtopäätökseen, että ruotsin kieli on suomen ja englannin kielen jälkeen selvästi käytetyin kieli suomalaisilla työpaikoilla, puhumattakaan monista yhteispohjoismaisista yrityksistä, joita näemme eri yrityssektoreilla.

Arvoisa puhemies! Edustaja Biaudet puhui äsken erittäin hyvin siitä, miten Suomi on osa Pohjolaa ja miten elämme maailmantilanteessa, jossa oikeastaan koko yhteiskuntamme huutaa sitä, että varustaisimme kaikki nuoremme vahvemmalla kielitaidolla, ja sitäkin taustaa vastaan tuntuu erityisen typerältä esittää, että Pohjoismaiden käytetyimmän kielen opiskelua Suomessa heikennettäisiin entisestään.

Herr talman! Sannfinländarnas och de blåas målsättning är ett enspråkigt, monokulturellt Finland, inte breddandet av språksortimentet, trots att försöket motiveras med det. Därför håller jag med dem som tidigare här har talat om att det här förslaget borde förkastas.

22.10 Mats Löfström r: Ärade talman! Det har varit många goda inlägg här tidigare i debatten från ledamöterna Wallin, Andersson, Biaudet och Feldt-Ranta, och jag ska fortsätta att öppna upp några aspekter som jag ser på det här lagförslaget.

Förra veckan firade vi att vårt land fyllde hundra år, Yhdessä — Tillsammans. Finlands två språk är en alldeles fundamental del av Finlands historia och identitet. Det här förslaget om ett språkförsök kommer dock att göra att det svenska språket får en mer undanträngd roll i den finländska skolan. Det gör mig både ledsen och konfunderad, för varför vill man minska svenska språkets ställning i vårt land, då det inte enbart är en kontaktlänk till en stor del av vårt lands historia utan också är en bro och kontaktyta till övriga Norden, precis det som ledamot Biaudet tog upp. Vill Finland vara en aktiv medlem av den nordiska arbets-, utbildnings- och kulturmarknaden så går det inte att bortse från den språkliga kompetensen och svenskakunskaperna i landet.

Ärade talman! Svenskakunskaperna i statsförvaltningen och hos statliga myndigheter har försämrats om man blickar tillbaka i ett 10—15 års perspektiv. Det har också konstaterats i tidigare utlåtanden från grundlagsutskottet. Inget pekar på att den här utvecklingen håller på att avstanna i dag. Av den anledningen borde vi i stället diskutera hur vi kan vända på den här utvecklingen, hur svenskundervisningen kan utvecklas och förstärkas, inte avvecklas och försvagas.

De försämrade svenskakunskaperna i statsförvaltningen och myndigheterna märks också på Åland. För hundra år sedan drev ålänningarna en kamp för att få bli återförenat med Sverige för att svenska språkets ställning skulle tryggas på Åland också i framtiden. Na-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

tionernas förbund beslöt att Åland ska förbli en del av Finland men bli en självstyrd autonomi för att trygga den svenskspråkiga kulturen, traditionerna och språket. Som en del av den internationella överenskommelsen förband sig Finland att upprätthålla alla förbindelser och åtaganden för och på Åland på svenska. Det här har riket under hundra år skött på ett för det mesta föredömligt och oklanderligt sätt. De senaste åren har vi dock märkt en försämring i svenskakunskaperna i kontakterna med Åland, och därför är det skäl att också i detta hänseende påminna om den internationella överenskommelsen och de förpliktelser Finland gett det internationella samfundet att kunna sköta kontakterna med Åland på svenska. Om färre läser och lär sig svenska i skolan så blir det nämligen på sikt svårare att också trygga de språkliga rättigheterna enligt grundlagen och de av Finland internationellt avgivna förpliktelserna om att kommunikationen med Åland ska kunna ske på svenska också i praktiken.

Vissa hävdar att den valfria svenskan ger mer plats åt andra språk på dagordningen. Det finns dock absolut ingenting som säger att det stämmer, något som också ledamot Andersson var inne på, för samma argumentation användes då svenskan gjordes frivillig i studentexamen och nu, tio år senare, vet vi hur det gick. Efter att svenskan blev frivillig i studentexamen har antalet studerande som skriver svenskan i studenten i finska skolor minskat med 50 procent. Samtidigt har antalet som skriver lång tyska minskat med 70 procent och kort tyska med 60 procent. Lång franska har minskat med 40 procent och kort franska med 60 procent. Italienskan har minskat med 60 procent. Sedan svenskan blev frivillig i studentskrivningarna har alltså andra språk också minskat dramatiskt i popularitet. Det finns också stora skillnader mellan könen, något som ledamot Wallin var inne på.

Språkkunskaper öppnar dörrar och är inte tunga att bära med sig. Av den anledningen borde vi i stället diskutera hur vi kan utveckla svenskundervisningen och språkutvecklingen i skolan, inte som detta förslag att börja med en avveckling av den.

22.18 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomi on kaksikielinen maa. Me elämme nyt 2000-lukua, kohta jo olemme neljänneksen eläneet sitä, ja tämä on se vaihe, milloin meidän pitäisi kääntää kaksikielisyyks kulusta rikkaudeksi tässä maassa. Monipuolinen kielitaito on kaikkien etu, ja sitä voitaisiin Suomessa, ruotsin kielen taitoa, edistää myös luonnon kielikylvyllä kuin myös suomen kielen taitoa ruotsinkielisillä alueilla. Suomen- ja ruotsinkieliset lapset voisivat vallan mainiosti olla samassa päiväkodissa ja samassa koulussa, vaikka lukuaineet opetettaisiinkin aina omalla äidinkielellä. Välitunnit, pallopelit, ruokatunnit ja niin edelleen voisivat olla yhteisiä. Siinä tapahtuisi luonnon kielitaidon tuleamista. Lapset oppivat uskomattoman helposti useampia kieliä jo alle kouluikä, ja jos kieltä vielä tuetaan kouluikässä opettamalla toista kieltä, niin tämä oppiminen tapahtuu entistä helpommin.

Tietenkin on myös pidettävä huoli siitä, että minoriteetti, suomenruotsalaiset, oppii hyvän majoriteetin kielen eli suomen kielen. Tämä ei valitettavasti aina onnistu kaikilla paikkakunnilla, esimerkiksi ruotsinkielisellä Pohjanmaalla. Tämä on vahinko suomenruotsalaisille lapsille ja nuorille. Se on myöskin este heille opiskella suomalaisissa yliopistoissa ja suomenkielisissä kouluissa. Sitäkin kieltä tarvitaan. Minä myös toivoisin — tunnen varsin hyvin Ahvenanmaan ja Ahvenanmaan lain, olenhan istunut komiteassakin sitä muuttamassa — toivoisin todella, että myös Ahvenanmaalla opiskeltaisiin vapaaehtoisesti enemmän suomen kieltä kuin tällä hetkellä opiskellaan. Jos se on kuitenkin meidän autonomi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

nen alueemme, niin olisi hyvä, että silloin, kun tullaan käymään täällä mantereen puolella, osattaisiin puhua tätä kieltä.

Arvoisa puhemies! Nyt on syytä haudata ajatus "svenska talande bättre folk", koska se ei pidä paikkaansa. Meillä Vaasassa systeemi toimii niin, että toinen voi puhua suomea ja toinen voi puhua ruotsia, me tulemme vallan mainiosti toimeen. Joskus jopa miksaamme kielten ristiin: minä puhun ruotsia ja ruotsinkielinen ystäväni puhuu minulle suomea, se on hyvää harjoitusta meille kummallekin. Joskus se aiheuttaa kyllä hämmennystä muissa ihmisissä, että miksi nuo noin puhuvat, mutta suurin osa sen ymmärtää. Suomen- ja ruotsinkieliset voivat asioida rinta rinnan, voivat työskennellä rinta rinnan ja voivat tukea toisiaan kielessä. Olen itse aikuisopiskelijana huomannut sen, että siitä, että olen joskus koulussa opiskellut ruotsia tai lukenut ruotsia ehkä paremminkin, on ollut hyötyä myös toisten kielten oppimisessa.

Minun mielestäni askel siihen, että kaksikielisyydestä tulee rikkaus, on se, että kielitaitoa tuetaan lapsesta pitäen ja pienestä pitäen. Sitä paitsi kyllä suomenkieliselle on aika kiva tuolla Tukholmassa puhua vähän edes "svenskaa". Se tuntuu niin kauhean hienolta sitten olla niin kuin ulkomailla, ihan niin kuin Englannissa puhutaan englantia, sekin tuntuu ihan siltä.

Ärade talman! Jag säger inte det samma på svenska, jag vet att ni alla förstår så bra finska. Men jag kan säga att jag lärt mig svenska i skolan i Rovaniemi när jag var liten och jag har aldrig ångrat det.

En tosiaankaan ole koskaan katunut sitä, ehkä ennemminkin olen katunut sitä, että olin aika laiska opettelemaan sanoja ja opettelemaan kaikkia som-passiiveja. Mutta kyllä ne sieltä tulevat sitten myöhemmin, jos sitä on vähän lukenut. Olisin toivonut, että olisin tehnyt sen vähän tunnollisemmin, mutta se ei oikeastaan koske vain ruotsin kieltä, vaan aika montaa muuta oppiainetta siinä samassa. Mutta voin vakuuttaa, että minulle ruotsin kielen taidosta ei ole koskaan ollut haittaa, siitä on ollut pelkkää hyötyä.

Kaksikielisyyys Suomessa on rikkaus, se kuuluu Suomeen. Niin kauan aikaa kuin Suomi on kaksikielinen maa, meidän on kunnioitettava sitä asiaa. Ja meidän on hyvä muistaa se, että suomenruotsalaisuus kuuluu suomalaiseen kulttuuriin, ja jos kerta suomenruotsalaisuus kuuluu kulttuuriin, niin myös suomenruotsi kuuluu suomalaiseen kulttuuriin.

22.23 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä käynnistetään alueellinen kielikokeilu eduskunnan vuonna 2014 hyväksymän ponnien mukaisesti. Tähän kokeiluun liittyy paljon haasteita, niin kuin tänä päivänä on täällä jo ansiokkaasti kuvattu.

Valiokunta korosti mietinnössään, että opetuksen järjestäjän tulee varmistua siitä, että oppilas ja hänen huoltajansa tai muut lailliset edustajansa ovat tietoisia voimassa olevan lainsäädännön mukaisista kielitaitovaatimuksista, esimerkiksi molempien kotimaisten kielten osaamisen merkityksestä jatko-opintojen ja virkaan valituksi tulemisen kannalta.

Kokeiluun osallistuvalla oppilaalla turvataan mahdollisuus peruuttaa aikaisemmin tekemänsä kielivalinta ja aloittaa toisen kotimaisen kielen opiskelu 7. luokalla. Tähänkin kyllä liittyy tietynlaisia haasteita, jotka ovat ihan selkeästi esiin tulevia. Keskeyttämisen tuloksenahan nimittäin voi olla hyvin vaatimaton kielitaito siinä valituksessa kielessä mutta tuesta huolimatta, jopa tehostetusta tuesta huolimatta, heikot taidot sitten ruotsin kielessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

Mielestäni tässä kokeilussa on haasteena erityisesti aikataulu, kun tässä täytyy laatia opetussuunnitelma uusille kielille, mutta ennen kaikkea haaste tulee olemaan saada opettaja sille harvinaisemmalle kielelle. Erityisesti pienissä kunnissa pieni tuntimäärä ei kyllä houkuttele ketään tulemaan harvinaista kieltä opettamaan.

Yksi ongelma mielestäni on vielä se, että tässä puhutaan lyhyestä kokeilusta, mutta ei 4—5 vuotta peruskoulussa jatkuva kokeilu ole lyhyt, ja sen lisäksi vaikutukset ovat toiselle asteelle ja vielä sinne korkea-asteelle. Ja jos ollaan rehellisiä, kustannukset saattavat langeta sille osapuolelle, joka ei ole kokeilussa lainkaan mukana.

Mutta kokeiluhankkeiden vaikutusten arviointi ennakkoon on hyvin haasteellista, ja mikäli ne kaikki tulokset olisivat ennalta tiedossa, [Puhemies koputtaa] niin kokeiluunhan ei tarvitsisi lainkaan ryhtyä.

22.25 Silvia Modig vas: Arvoisa herra puhemies! Otin tämän puheenvuoron edustaja Parviaisen jälkeen, koska ajattelin, että nyt tulee ponnekas puolustuspuheenvuoro hallituspuolueelta tämän kokeilun puolesta, mutta esititte niin hyviä argumentteja siitä, mitkä kaikki huolenaiheet tässä esityksessä on, että en voi muuta kuin yhtyä edustaja Parviaisen hyvään puheenvuoroon.

Itse näen kaksikielisyyden aidosti rikkautena ja pelkään, että tämä esitys nyt asettaa meillä joukon nuoria eriarvoiseen asemaan. He menettävät mahdollisuuden kokonaan kaksikielisyyteen. Kun virkamiesruotsi ja monet muut vaatimukset edelleen yhteiskunnassa säilyvät ennallaan, ovat nämä nuoret eriarvoisessa asemassa. Pelkään myös, että siihen valintaan, kuka lähtee tähän mukaan, voi vaikuttaa perhetausta, voivat vaikuttaa ne mahdollisuudet sillä hetkellä omassa elämässään tehdä valintoja. Voi olla, että tämä houkuttelee juuri heitä, joilla on ehkä kaikkein haasteellisinta koulussa tällä hetkellä.

Pidän ylipäänsä tärkeimpänä sitä, että koulu valmistaisi meidät kaikki mahdollisimman laajaan ja hyvään kielitaitoon, ja ajattelen kyllä, että kuten OAJ tai EK ovat nostaneet esiin, tämä saattaa oikeasti johtaa yleisen kielitaidon heikentymiseen. Senhän me näimme jo, kun ylioppilaskirjoituksista poistettiin pakollinen ruotsin kieli.

Itse kaksikielisenä minun on vaikea ymmärtää, että kukaan kokisi rasitteena tämän, että osaa kahta kieltä. Uskon, että suurin ongelma on siinä, että liian harva oppii sen ruotsin kielen hyvin ja elävästi siellä koulussa, jolloin itse näen, että ratkaisu on se, että me kehitämme ruotsin kielen opiskelua. Me kehitämme sitä, miten sitä opiskellaan, ja me aikaistamme reippaasti sitä opiskelua, koska me tiedämme, että nuoret lapset oppivat aivan uskomattomalla tavalla. Mitä vanhemmaksi tulee, sitä vaikeammaksi se muuttuu.

Haluan kyllä tässä vielä esittää sen huomion, kun täällä on [Puhemies koputtaa] puhuttu, että monet ovat pakkoruotsin uhreja, ja teille kertoa, että minä olen koko peruskouluni lukenut pakkosuomea. Suomea vieraana kielenä äidinkielenä suomea puhuvalle ihmiselle — se oli iso epäkohta kielten opetuksessa, mutta onneksi siitäkin on päästy eteenpäin.

22.27 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Että tänne tulisi yksi hallituksen esitystä puolustavakin puheenvuoro, haluan käyttää sen.

Ymmärrän toki huolenne ja toivon, että nämä huolet eivät toteudu, jos esimerkiksi virkamiesruotsi on voimassa vielä tyyliin 15 vuoden päästä, sitten kun opiskelijoita siinä vaiheessa on. Onhan toki monia maita, jotka ovat kaksikielisiä, esimerkiksi Kanada, joissa ei pakollista kielen opiskelua molemmille kielille ole ja siitä huolimatta molempia kieliä paljon opiskellaan ja niitä arvostetaan ja paljon käytetään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

Mutta se, minkä vuoksi halusin tämän puheenvuoron ottaa ja minkä tuoda esille, kun täällä nostettiin, miten opiskelut hankaloituvat ja oppilaat eriarvoistuvat: Oppilaat voivat eriarvoistua jopa niinpäin, että siellä kouluissa, missä valitaankin esimerkiksi kiinan kieli tai venäjän kieli, opiskelijoilla on tulevaisuudessa aivan ylivoimaiset mahdollisuudet päästä työelämässä eteenpäin, koska oppivat tätä kieltä nuorena. Siitä olen täysin samaa mieltä, että kielten opiskelu pitäisi aloittaa mahdollisimman aikaisin, ja toki haluaisin, että me kaikki eduskunnassa kannustamme nuoria opiskelemaan sekä ruotsia että muita kieliä. Aivan kuten edustaja Löfström totesi: språkkunskaper öppnar dörrar.

22.29 Maarit Feldt-Ranta sd: Arvoisa puhemies! Kun edustaja Kalmari lupasi puolustaa tätä hallituksen esitystä mutta ei kuitenkaan sitten tehnyt sitä, niin kyllä yhden epäkohdan nostitte esille tavallaan ja annoitte semmoisen vaikutelman, että nämä nuoret, jotka sitten pois valitsevat tämän ruotsin kielen, opiskelisivat kiinaa tai venäjää. Mutta valitettavasti kaikki käytössä oleva tieto kertoo siitä, että heidän kielitaitonsa tulee heikkenemään entisestään, ei lainkaan niin, että heidän kielitaitonsa paranee. Kysynkin, miten neuvoisit omia lapsiasi tekemään. Neuvoisitko omia lapsiasi tekemään: valitse pois tämä, sulje itseltäsi tulevaisuudessa ovia, hankaloita omaa opinpolkuasi, sulje etukäteen ovia vuosikymmenten kuluttua tarvitsemistasi tehtävistä? Uskon, että jokainen meistä täällä olemme tiedostavia ihmisiä, osaamme neuvoa lapsiamme. Valitettavasti tämä kokeilu tulee johtamaan siihen, että ne lapset ja nuoret, jotka ennestäänkin ovat ehkä tuen tarpeessa ja joilla ei ehkä ole parhaat neuvonantajat aina käytettävissään, tulevat valitsemaan pois tämän ruotsin kielen.

22.30 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Ihmisenä, joka on käynyt koulua ruotsiksi ja opiskellut sekä suomea että venäjän kieltä peruskoulussa vieraina kielinä, kyseenalaistan hieman tämän teesin, jonka mukaan tämä kielikokeilu automaattisesti johtaisi siihen, että nimenomaan venäjän kielen opiskelu Suomessa lisääntyisi merkittävästi. Pidän sitä sinänsä siis tavoiteltavana ja toivottavana mutta näen kyllä itse, että sellaisten oppilaiden kohdalla, joilla on vaikeuksia motivoida itsensä ruotsin kielen opiskeluun, sellaisen vieraan kielen opiskelua, jossa pitää opetella uudet aakkoset ja jonka kielioppi on ainakin verbien osalta merkittävästi vaikeampi kuin esimerkiksi ruotsin kielen kielioppi, en itse pidä järin todennäköisenä. Mikäli tavoitteena on lisätä esimerkiksi venäjän kielen tai jopa kiinan kielen opiskelua, jonka osalta pidän tätä vielä epätodennäköisempänä, että tämä johtaisi siihen, niin kyllä siihen pitäisi silloin puuttua nimenomaan resurssien kautta, että on vapaaehtoisia vieraita kieliä tarjolla, ja ennen kaikkea myöskin asennekasvatuksen kautta eli sen, että tuodaan esille kielten osaamisen merkitys ja laajan monipuolisen kielivalikoiman merkitystä myöskin työelämässä. Voin kertoa, että siellä Varsinais-Suomessakin niin suomen kuin venäjänkin kielen osaamisesta on ollut erittäin paljon hyötyä työpaikkojen löytämisessä.

22.31 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Det är ju så att ett språk ofta brukar öppna fler språk, och det är väldigt sällan en människa som är rädd för att lära sig ett nytt språk, till exempel svenska om man är finskspråkig, har lätt för att lära sig andra språk, utan det är ju tvärtom, det ena öppnar det andra och man lär sig tänka på ett helt annat sätt. Man kan dessutom tänka att eftersom engelskan är ganska populär så är ju svenskan inte så långt ifrån, det finns många ord som man får helt automatiskt. Det är egentligen ett ganska litet steg.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

Jag tycker också att det är intressant att man inte har tänkt på, då man tittar på de svenskspråkiga skolorna där man faktiskt lär sig finska betydligt tidigare, varför det är så att man i de finskspråkiga skolorna har upplevt att man inte till exempel ska pröva på att börja läsa svenska betydligt tidigare i skolan. Ja, till och med att vi på dagis skulle kunna börja lära oss mycket fler lekar och sådant på båda inhemska språken.

Minun mielestäni ainoa järkevä, jos oikeasti haluamme kehittää kielitaitoa, on, että pyrimme opettamaan kotimaisia kieliä mahdollisimman aikaisin leikin kautta niin, että lapset käyttävät niitä luonnollisesti vaikka päiväkodissa ja varhaiskasvatuksessa jonkin verran. Sitten uskoisin, että se avaa tietä moneen muuhun kieleen myöskin ja kiinnostukseen kieleen. Kielen täytyy olla hauskaa, jotta sitä haluaisi käyttää. Ei se tie ole, että annamme vapautta nuorille, lapsille, että se, joka jaksaa vähiten, on itse asiassa se hyvä, joka saa valita pois aineita. Se on vastuutonta aikuisena olemista minun mielestäni.

22.33 Anne Kalmari kesk: Tässä puhutaan pois valitsemisesta. Yhtä hyvin voidaan ajatella, että se mahdollistaa valitsemisen sellaiseen kieleen, mihin ainakaan pienemmällä paikkakunnilla tätä nykyä ei ole mahdollisuutta. Esimerkiksi Itä-Suomessa uskoisin, että venäjä on se kieli, mille tulee aika paljon lisäkäyttöä, kunhan tässä matkailu vielä lisää kehittyä ja vientisuhteet pakotteiden poistumisen myötä vielä merkittävästi kasvavat.

22.34 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Kalmarin puheenvuoroon: ei-hän sitä voi kiistää, että tämä valinnanmahdollisuus tuottaa uutta kieltä ja uutta osaamista, jolla saattaa olla tulevaisuudessa työllistymisen kannalta ja uramahdollisuuksien näkökulmasta sillä paikkakunnalla enemmän hyötyä kuin olisi siitä ruotsin kielen opiskelusta. Mutta minä itse ajattelen näin, että kaikki kielenopinto on eteenpäin, ja kielivalikoiman lisääminen voitaisiin tehdä muilla keinoilla, niin kuin täällä on sanottu. Kokeilu on kokeilu, ja se sitten lähtee nyt eteenpäin. Tuloksia minä aion kyllä seurata erittäin tarkasti, ja minua kiinnostavat ne tulokset sitten sieltä myöhemminkin, ei vain tuosta peruskoulun jälkeen.

Ajattelen näin, että perhe, joka nyt tekee tämän kielivalinnan, on kyllä erittäin vahvasti sitoutunut siihen paikkakuntaan, missä sillä hetkellä asuu, sillä muutto toiselle paikkakunnalle voi olla aika hankala tämän jälkeen, tai ainakin se vaatii hirveän paljon ponnisteluja sekä siltä lapselta että myöskin hänen vanhemmiltaan.

Tässähän voisi olla sitten yksi myönteinen ajatus se, että tähän saattaisi mahdollistaa kielen oppimisen ihan eri konsteilla, esimerkiksi vaikka joku yritys saattaisi innostua järjestämään eri tavalla kielen opetusta. Mutta tässä täytyy muistaa, että kustannukset sitten saattavat langeta sille, joka nyt tähän kielikokeiluun osallistuu. Tuossa äsken joku sieltä viittasi, että rehtori ajattelee tätä näin, mutta rehtori ei tosiaankaan ajattele näin. Rehelliisesti sanottuna en rohkenisi kellekään tätä kokeilua esittää omassa koulussani.

22.36 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Kalmari tässä hieman aiemmin, totean itsekin, että kun tässä puhuttiin poisvalinnasta, niin itse pikemminkin koen tämän myös mahdollisuutena, joka oppilaille avautuu, jos he tähän kokeilun piiriin pääsevät.

Tässä on noussut esille näitä huolenaiheita, lähinnä tähän opiskelijoiden ja oppilaiden oikeusturvaan liittyen. Sivistysvaliokunnassa käytiinkin keskustelua siitä, että Opetushallituksen rooli on hyvin tärkeä tiedottamisen osalta. Eli Opetushallituksen tulee jatkossa panostaa tiedottamiseen sekä opetuksen järjestäjille, jotka tähän kokeiluun hakevat, että sit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

ten myöhemmin tietysti myös näille oppilaille ja heidän vanhemmilleen. Sekä näiden oppilaiden oikeuksiin että myöhempään velvollisuuksiin liittyen täytyy tietenkin olla selvää, että kaikki asiaan liittyvät seikat ovat oppilaiden ja heidän vanhempiansa tiedossa silloin, kun he tähän kokeiluun hakevat.

Mutta kokonaisuutena suhtaudun tosiaan tähän kokeiluun positiivisesti. Se olisi voinut olla laajempikin itse asiassa, koska monessa lausunnossa tuli esille se, että näin pienellä kokeilulla ei välttämättä saavuteta kovin tarkkoja tuloksia. Siksi esitimme ensimmäisessä käsittelyssä, että laajuus olisi ollut 5 000 oppilasta, mutta sitä ei sitten toteuteta näin suurena, eli tämä 2 200 tulee, ja toivottavasti siihen saadaan sitten hyvä seurantatutkimus, jotta tästä kokeilusta on aidosti hyötyä.

Totean vielä, että täällä on puhuttu venäjän ja kiinan kielistä. Niissä on tosiaan erilaiset aakkoset. Saattaa olla, että paljon työtä vaatii, jos ja kun niitä lähtee opiskelemaan, mutta tietysti tässä on muitakin kieliä, joita oppilas voi valita — saksa, ranska, italia, espanja, monia merkittäviä maailmankieliä — ja uskon ja toivon, että tämä kokeilu tuottaa hyviä tuloksia. [Li Andersson: Aakkoset on vielä se helppo juttu!]

22.38 Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Aakkoset on vielä se helppo osuus näitä kah-
ta kieltä. — Taas pitää kiittää edustaja Parviaista hyvästä puheenvuorosta. Ammattilaiset tietävät, mistä he puhuvat.

Täällä on nostettu esiin, että nuoret nyt sitten valitsisivat esimerkiksi sen venäjän tai kiinan. Toivon, että tosi moni valitsisi, erittäin hyödyllisiä kieliä, mutta kun valitettavasti kaikki tilastot ja kaikki merkit osoittavat aivan toista. Itä-Suomessahan meillä oli käytössä erillinen määräraha, jotta halukkaille oppilaille voidaan muodostaa venäjänryhmiä. Sitä ei käytetty, koska ei ollut kiinnostusta. En tiedä, mikä nyt sitten on muuttunut.

22.38 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Se, että lapset opiskelevat ruotsia, ei kyl-
lä estä heitä opiskelemasta muita kieliä. Taisin jo äsken mainita, että olin siellä ruotsin tun-
nilla aika lailla laiska, niin olin muuten saksan tunnillakin ja myöhemmin englannin tun-
nilla. Mutta millään näistä kielistä minua ei myydä beduiineille tänä päivänä. Minä pärjään
niitten kanssa silloin, kun niitten kielten kanssa pitää pärjätä, ja kaikista kielistä on ollut
apua toinen toisillensa. Se vain toimii siten, että mitä enemmän kieliä sinä osaat, sitä hel-
pompaa aina seuraavan kielen opiskelu on, vaikka mentäisiin ihan eri kielialueelle, vaikka
mentäisiin ihan eri kielisukuun. Kun saa ne harmaat aivonystyrät liikkeelle, niin muita kie-
liä oppii paljon helpommin.

Minä olisin paljon enempi huolissani siitä, jos nyt tämmöinen kielikokeilu tehdään, löy-
tyykö meillä kiinan kielen opettajia tarpeeksi, löytyykö meillä venäjän kielen opettajia tar-
peeksi tai löytyykö meillä arabian opettajia tarpeeksi, sitäkinhän Suomessa tarvittaisiin
tänä päivänä. Mistä me otamme ne opettajat sinne? Jos tilanne on se, että siellä ei sitten tätä
toista kotimaista opiskella, niin mitä sitten tehdään, jos ei saada muodostettua näitä ryh-
miä? Mitä tapahtuu ruotsin kielen opettajille? Luuletteko te, että ne tulevat sinne odotta-
maan, että jos sattuisi, että tänne ei nytten tulekaan muita ryhmiä, niin ehkä saan töitä? En
usko, että näin käy. Kyllä näitä asioita pitää katsoa vähän laajemmin.

Sitä, että lapsi oppii jonkun kielen koulussa tai pihalla, mieluummin tietenkin pihalla
kuin koulussa, koska se on helpompaa ja se on leikinomaista ja sitä kautta se kieli opitaan,
minun mielestäni kannattaisi kyllä tukea eikä vastustaa. Tämä vastustamiskulttuuri Suo-
messä on vähän kummallista. Kaikki sellainen kuitenkin, mikä tulee jonkun kielen tai kult-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

tuurin kautta, on rikkautta ihan sille ihmiselle, joka sitä opiskelee ja joka sen saa itseensä sisäistettyä. Se antaa enemmän kuin ottaa.

22.40 Maarit Feldt-Ranta sd: Arvoisa puhemies! Kyllä koko tämän uudistuksen kuva kilpistyy edustaja Parviaisen viimeksi käyttämään puheenvuoroon. Hän on ollut käsittelemässä asiaa sekä perustuslakivaliokunnassa että sivistysvaliokunnassa, ja kun hän sanoo täällä, että hän ei rehtorina voisi suositella tätä yhdellekään lapselle, niin siihen kyllä kilpistyy koko tämä uudistus ja se, mistä tässä on kyse. Se on vastuuton, ja aivan teidän lailanne tulemme seuraamaan tätä erittäin tarkasti. Mutta huoli on vain se, että valitettavasti 2 200 lapsen puolesta joku aikuinen tekee tämän poisvalinnan, ja se on surullinen asia näiden lasten takia varsinkin sen takia, kun mietitään, että sillä sidotaan se lapsi siihen paikkakuntaan, sen paikkakunnan koulujärjestelmään, siihen kulttuuriin, kun me elämme globalisaation vuosituhatta, jossa lapset aivan varmasti muuttavat pois kotipaikkakunniltaan, melko varmasti myös Suomesta muualle, ympäri maailmaa, ja sitä taustaa vasten pidän tätä kyllä erittäin valitettavana.

22.41 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Minäkin haluan kiittää edustaja Parviaista. Minusta tämä on todella mielenkiintoista, että jos rehtorikokemuksella seikkaperäisesti tätä ehdotusta käsittelee, niin ei suosittele sitä edes kokeiluna. Ymmärrän sen, ja minun mielestäni nämä syyt olivat hyvin järkeviä ja paljastivat sen, että tämän kokeilun tarkoituksena ei todellakaan ole kehittää peruskoulua tai perusopetusta. Mielestäni on kyllä tosi ongelmallista, että tässä on joku ihan toinen agenda, joka varmaan on jostain Nuivan manifestin liepeiltä haettu. Mielestäni on surullista, että joku kokee henkilökohtaisista ongelmistaan tai jostain kokemuksestaan johtuen, että Suomen kaksikielisyys on niin vaikea asia. Meidän pitäisi ehkä pohtia nyt sitten tätä suhdetta toisiimme ja rakentaa sitä täällä eduskunnassa.

Olen monesti ihmetellyt, minkä takia esimerkiksi kansanedustajat ovat niin vähän kiinnostuneita kielten opiskelusta. Meillä on eduskunnassa aivan valtavan hienot mahdollisuudet opiskella ruotsia, kiinaa, whatever, mutta hyvin harva käyttää tätä. Ja se näkyy, kun istuu kansainvälisissä kokouksissa tai kun valiokunnat matkustavat. Hyvin harvat puhuvat sujuvasti ja uskaltavat puhua monia kieliä, ja huomaa, että me voisimme olla huomattavasti aktiivisempia kansainvälisissä tilanteissa ja vahvempia neuvottelijoita, jos meillä olisi vahvemmat kielet. Joten ehkä me ryhdymme nyt kaikki sitten opiskelemaan vähän enemmän kieliä ja osoitamme sen, että on hienoa opiskella kieliä, ja seuraamme samalla sitten tämän surullisen, surullisen poliittisen vendettan toteutumista. [Stefan Wallin: Juuri näin!]

22.43 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Oli pakko pyytää tämä puheenvuoro, ja täytyy varmasti pyytää salilta anteeksi äsköistä kielenkäyttöäni, kun tiedän, että tässä maassa niin pahoitetaan mieli ja halutaan väärin ymmärtää. Sanoin, että ei minua beduineille myydä. No, ei minua myydä kyllä suomalaisillekaan tai ruottalaisille, eikä kenellekään muullekaan näillä kielillä, englannilla, saksalla, ruotsilla tai suomella. Tämä on vaan semmoinen sanonta. Älkää pahoittako mieltänne.

22.44 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Vielä totean, että eduskuntahan on vuonna 2014 suuressa viisaudessaan tällaisen ponnen lisännyt, ja sitä tänä päivänä nyt viedään eteenpäin, ja niin kuin tuossa ensimmäisessä puheenvuorossa totesin, niin jos ihan kaikki

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2017 vp

asiat kokeilusta tiedettäisiin etukäteen, niin suottahan sitä olisi kokeilla sitten. Mutta mielenkiinnolla seurataan sitä, ja todellakin mielestäni meillä pitää seurata sitä myöskin sinne korkea-asteen opintoihin saakka, eli toivottavasti joku nuoremmasta väestä istuu sitten vielä eduskunnassa, kun tämän kokeilun lopullisia tuloksia sitten seurataan. Toivottavasti ainakin Andersson raportoi sitten myöhemmin, mitä on tapahtunut tämän kielikokeilun kanssa.

22.45 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Aivan pakko vastata edustaja Biau-det'n heittoon siitä, miksi kansanedustajat eivät opiskele kieliä, ja haluaisin vastata tähän myöskin pienen paikkakunnan näkökulmasta.

Itse halusin opiskella ranskan kieltä peruskoulussa. Ei minulla ollut mitään mahdollisuutta. Luin saksan kieltä silloin. Aloitin ranskan opiskelun lukiossa, mutta kun olin pitkän matematiikan lukija ja luonnonvara-alalle suuntautunut, oli erittäin vaikeaa tai ihan mahdoton yhtälö jatkaa sitä saksan kielen opiskelua ja ottaa silti uutta kieltä, jolloin jouduin sitten luopumaan tästä ranskan kielen opiskelusta. "Parce que ce n'est pas possible" käyttää sitä, opiskella sitä pienessä kunnassa.

Ja minä toivoisin, että tällä kokeilulla saadaan nyt kuitenkin mahdollisuuksia erilaisille uusille oppimisolueille, että siinä olisi sitä kehittämistä myös. Jos tämä kokeilu ei kannata, niin sitten sitä ei kannata jatkaa. Mielestäni tällaisia asioita kannattaa Suomen kehityksen näkökulmasta kokeilla, sillä on erilaisia työllistymisväyliä, ja itsekin sitä ranskan kieltä jatkuvasti tarvitsen Euroopan neuvoston kokouksissa. Opiskelen sitä nyt täällä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.